

การประเมินความพึงพอใจ และการผลิตกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 สู่อุตสาหกรรม

Assessment of the Satisfaction of Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1 for Utilization

อุทัยวรรณ ทรัพย์แก้ว¹, ไกรสิงห์ ชูดี², เอกพล ภูวนารณฤบาล¹ และเพ็ญจันทร์ สุทธานุกุล¹

บทคัดย่อ

กล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 เป็นพันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตรเมื่อปี 2562 ได้จากการคัดเลือกสายต้นกล้วยน้ำว้า ในแปลงรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์กรรมกล้วยของศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย ระหว่างปี 2547-2562 ลักษณะเด่น คือ มีน้ำหนักเครือสูง มีจำนวนหวีไม่ต่ำกว่า 7 หวีต่อเครือ มีวิตามินบี 3 และธาตุโพแทสเซียมสูง ลักษณะผลค่อนข้างป้อมกลม เนื้อผลสีครีมอ่อน ละเอียดเหนียว รสหวาน ไม่ปนเปรี้ยว จำหน่ายได้ทั้งผลสดและผลิตภัณฑ์แปรรูป หลังรับรองพันธุ์มีการเผยแพร่ไปแล้วมากกว่า 20,000 ต้น และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้แก่เกษตรกรตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นมา การประเมินความพึงพอใจและการผลิตในปี 2566 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรและผู้ประกอบการ พบว่า เกษตรกรและผู้ประกอบการพึงพอใจมากถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ในด้านปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่ รายได้จากการจำหน่าย ต้นทุนการผลิต และการนำผลผลิตไปแปรรูป โดยมีคะแนนความพึงพอใจที่ 3.8-4.0 ส่วนในด้านคุณภาพ ได้แก่ ขนาดและน้ำหนักของเครือ ขนาด จำนวน และน้ำหนักของหวี ขนาดและรูปร่างทรงผล ลักษณะผลดิบ ปริมาณแป้งกล้วย ระยะเวลาสุก สีเนื้อผลสุก รสชาติผลสุก รวมทั้งลักษณะประจำพันธุ์ ได้แก่ ลำต้น ความสูง การแตกกอ ใบ ปลี และผล มีคะแนนความพึงพอใจที่ 3.6-4.0 ซึ่งความพึงพอใจในภาพรวมของกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 มีมากกว่าพันธุ์การค้าในปัจจุบัน

บทนำ

กล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 เป็นกล้วยน้ำว้าสายพันธุ์ใหม่ ที่ได้จากการคัดเลือกสายต้นหรือพันธุ์กล้วยน้ำว้าจากแปลงรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์กรรมกล้วยของศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย จำนวนมากกว่า 230 ตัวอย่าง ระหว่างปี 2547-2562 และได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืชกรมวิชาการเกษตร รับรองเป็นพันธุ์แนะนำ เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2562 โดยให้ใช้ชื่อว่า “กล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว.สุโขทัย 1” (ศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย, 2562)

ในปี 2565-2566 เกษตรกรที่ได้รับกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 บางรายได้ผลผลิตในรุ่นแรกสามารถจำหน่ายผลผลิตสู่ตลาดผู้บริโภค นอกจากนี้เกษตรกรบางรายนำผลผลิตกล้วยไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ทั้งเป็นกล้วยทับ กล้วยตาก กล้วยม้วน และผลิตภัณฑ์แปรรูปอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นต้องติดตาม และประเมินเปรียบเทียบความพึงพอใจการผลิตกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 กับพันธุ์การค้า ของเกษตรกรที่นำไปปลูก วัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงความสำเร็จในการพัฒนากล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 กล้วยน้ำว้าสายพันธุ์ใหม่ และวางแนวทางในการขยายผลงานวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์ให้แพร่หลาย และเพิ่มศักยภาพการผลิตมากขึ้น

อุปกรณ์และวิธีการ

- 1.แบบสัมภาษณ์ประเภทแบบมีโครงสร้าง ที่มีข้อความแบบปลายปิดและแบบปลายเปิด
- 2.ติดตาม ประเมินเปรียบเทียบความพึงพอใจการผลิตกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 กับพันธุ์การค้า ของเกษตรกรที่นำไปปลูกในปี 2566 โดยการสุ่มจากจำนวนเกษตรกรที่ได้นำกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 ปลูกไม่ต่ำกว่า 100 ต้น และได้ให้ผลผลิตแล้วในปี 2565-2566 ทั้งหมด จำนวน 10 ราย เป็นเกษตรกรผู้ผลิตจำหน่ายผลสด จำนวน 6 ราย และเป็นเกษตรกรผู้ผลิตและผู้ประกอบการแปรรูปผลิตภัณฑ์ จำนวน 4 ราย ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย กาญจนบุรี อุทัยธานี เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และกำแพงเพชร

วิจารณ์ผลการทดลอง

ความพึงพอใจเกษตรกร และผู้ประกอบการต่อกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว.สุโขทัย 1 ในภาพรวมพบว่ามากกว่าพันธุ์การค้าในปัจจุบัน จึงนำไปขยายผลกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว.สุโขทัย 1 สู่อุตสาหกรรม สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ในปี 2565-2566 ได้ดำเนินวิจัยสร้างตัวแบบกระบวนการพัฒนาธุรกิจภายใต้สภาวะการณวิฤกต์ด้านเศรษฐกิจ “กล้วยน้ำว้ารักษ์บ้านเกิด สินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดสุโขทัยด้วยนวัตกรรม” นำกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยจำนวน 9 อำเภอ มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการวัตถุดิบแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกล้วยน้ำว้า ให้กับผู้ประกอบการและกลุ่มอาชีพ 10 กลุ่ม (สุภาวดี และคณะ, 2566) สามารถสร้างเครือข่ายและทำให้กล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว.สุโขทัย 1 เป็นที่รู้จักและยอมรับมากขึ้นในกลุ่มแปรรูป

Fig. 1 Processed products of Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1 in various forms.

ผลการทดลอง

Table 1 Assessment of the Satisfaction of Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1

List.	Satisfaction level (percentage)				Average score
	the most	the lot	the little	the least	
Section 1: Production					
1.1 Growing and caring	90	10			3.90
1.2 Insect pests and plant diseases destroy	90	10			3.90
1.3 Growth characteristics of Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1	80	20			3.80
Section 2: Productivity					
2.1 Product quality: Kluai Namwa Variety Sukhothai					
2.1.1 size of bunch and weight of bunch	80	20			3.80
2.1.2 size, weight and number hand of the bunch	90	10			3.9
2.1.3 fruit size and fruit shape	80	20			3.8
2.1.4 The fruiting characteristics of banana starch	100				4.0
2.1.5 Ripening time, ripe fruit flesh color, ripe fruit flavo	80	20			4.0
2.2 The yield of Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1 is calculated in kilograms per rai.	100				4.0
Section 3: Satisfaction					
3.1 Satisfaction of variety characteristics	60	40			3.6
3.2 Satisfaction of product processing	100				4.0
3.3 Satisfaction of the cost of producing Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1	90	10			3.9
3.4 Satisfaction with sales income	70	30			3.7
3.5 Satisfaction with Kluai Namwa Variety DOA Sukhothai 1 compared to commercial varieties.	90	10			3.9

Note: Average score 3.51 – 4.00 means the most, Average score 2.51 – 3.50 means a lot, Average score 1.51 – 2.50 means little and Average score 1.00 – 1.50 means the least.

สรุปผลการทดลอง

การประเมินความพึงพอใจและการผลิตในปี 2566 เกษตรกรและผู้ประกอบการพึงพอใจมากถึง 90 เปอร์เซ็นต์ ในด้านปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่ รายได้จากการจำหน่าย ต้นทุนการผลิต และการนำผลผลิตไปแปรรูป โดยมีคะแนนความพึงพอใจที่ 3.8-4.0 ส่วนในด้านคุณภาพ ได้แก่ ขนาดและน้ำหนักของเครือ ขนาด จำนวน และน้ำหนักของหวี ขนาดและรูปร่างทรงผล ลักษณะผลดิบ ปริมาณแป้งกล้วย ระยะเวลาสุก สีเนื้อผลสุก รสชาติผลสุก รวมทั้งลักษณะประจำพันธุ์ ได้แก่ ลำต้น ความสูง การแตกกอ ใบ ปลี และผล มีคะแนนความพึงพอใจที่ 3.6-4.0 ซึ่งความพึงพอใจในภาพรวมของกล้วยน้ำว้าพันธุ์ กว. สุโขทัย 1 มีมากกว่าพันธุ์การค้าในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย. 2562. กล้วยน้ำว้าสายต้น สท. 55-4 เสนอ คณะกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตรพิจารณาเป็นพันธุ์แนะนำ กล้วยน้ำว้าพันธุ์สุโขทัย 1. กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สุภาวดี แซ่ม, รุ่งนภา ช่างเจรจา และภัทรภรณ์ ศรีสมรรถการ. 2566. เอกสารประกอบการประเมินโครงการและรายงานผลงานวิจัย (บพท.) ระยะ 12 เดือน ตัวแบบกระบวนการพัฒนาธุรกิจภายใต้สภาวะการณวิฤกต์ด้านเศรษฐกิจ “กล้วยน้ำว้ารักษ์บ้านเกิด” สินค้าเกษตรสำคัญของจังหวัดสุโขทัยด้วยนวัตกรรม. และเปลี่ยนมุมมองกับโลกภาคีเครือข่าย. 23 พฤษภาคม 2566.

¹ศูนย์วิจัยพืชสวนสุโขทัย อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย 64190 โทรศัพท์ 055-679085

²สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 อ.เมืองขอนแก่น จ.ขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 055-679085

